

HERFST.

Met de komst van de herfst werd dit jaar een uitzonderlijk mooie zomer afgesloten en de komst van de winter aangekondigd. Hoe zal de winter er dit jaar uitzien, zal het een strenge winter worden of weer zo'n natte kwakkelwinter?

Herfstverschijnselen zouden ons op deze vraag een antwoord kunnen geven, mits we er op letten ! Zijn de wintergasten dit jaar vroeg dan zal het in het noorden wel koud zijn en kunnen wij spoedig winter verwachten. Houden de bomen hun bladeren lang vast dan zegt een oud gezegde dat we een strenge winter mogen verwachten. De bomen kunnen dan immers langer doorgaan met het fotosynthese proces waarbij, met gebruik van licht, koolstofdioxide en water immers zuurstof, suikers en cellulose gevormd worden. Deze suikers worden vooral in de wortels opgeslagen als reservevoedsel.

Reserve voedsel dat nodig is voor ieder proces in de plant waar brandstof voor nodig is (groei, bloei, voortplanting etc). Vooral bij een koud voorjaar, wanneer de bomen laat uitlopen, ontstaat er zonder reserve voedsel een tekort aan brandstoffen. Door vermindering van licht en vermindering van aanmaak van stoffen, die afstoot van blad en vrucht tegengaan, zal "het vallen van de bladeren" inzetten. Voor dat het zover is wordt het belangrijkste bestanddeel van het bladgroen: het chlorofyl, via de nerven naar de stam of stengel van de boom teruggevoerd. Dit is, tijdens het gidsen, eenvoudig zichtbaar te maken door met een mes een dun laagje van de boomschors weg te halen. Bovendien vinden we in de buurt van de nerven de laatste resten groen. Gele en oranje kleurstoffen, die in de zomer overheerst worden door de groene kleur, komen nu te voorschijn.

Het is noodzakelijk dat bomen in de herfst hun bladeren laten vallen. In de loop van de herfst is de hoeveelheid licht, nodig voor een voldoende fotosynthese, immers minder geworden. De bomen lopen nu het gevaar uit te drogen doordat er via de huidmondjes teveel vocht kan verdampen. Het vallende blad bevat bovendien de nodige afvalstoffen, die de boom anders niet kwijt kan.

Bij relatief koud weer en veel zonlicht zal de boom zijn blad langer vasthouden. Ook bij bomen in de buurt van lantaarnpalen kunnen we dit verschijnsel waarnemen. Het gevaar is dan, dat een vroeg optredende nachtvorst de nog groene boombladeren laat bevriezen en voor flinke schade kan zorgen.

Het blad veroorzaakt, door te vallen, een wond die afgesloten wordt door een scheidingslaagje van kurk. De ruimte tussen tak en bladsteel noemen we bladoksel. Hierin zit de nieuwe knop waaruit in het voorjaar een nieuwblad kan groeien. Het is zeker de moeite waard tijdens het gidsen de verschillende knoppen en hun bescherming tegen de koude te bekijken.

In het voorjaar zien we bij een aantal bomen als eerste de gele en rode kleurstoffen in de bladeren terugkeren, deze dienen dan als een soort zonnebril om het blad te beschermen tegen de (naar we hopen)felle voorjaarszon.